Analyse cijfers veiligheid gemeente Sittard-Geleen

Behorende bij Kadernota Integrale Veiligheid
Westelijke Mijnstreek 2023-2026

Gemeente Sittard-Geleen Born

Inhoudsopgave

Inleiding 3

Leeswijzer 4

Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving 5
- Thema 1 Sociale kwaliteit 5
- Thema 2 Fysieke kwaliteit 8
- Thema 3 Objectieve veiligheid 11
(veel voorkomend en high impact criminaliteit)

Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid 12
- Thema 1 Veilig winkelgebied 12
- Thema 2 Veilige bedrijventerreinen 14

Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid 15

Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid 17
- Thema 1 Verkeersveiligheid 17
- Thema 2 Brandveiligheid 19
- Thema 3 Rampenbestrijding en crisisbeheersing 20

Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid 21
- Thema 1 Polarisatie en radicalisering 21
- Thema 2 Ondermijnende criminaliteit 22
- Thema 3 Digitale criminaliteit 27

Kanttekening toegankelijkheid
Deze analyse van de gemeente Sittard-Geleen is vormgegeven in een pdf-bestand en bestaat voor een groot gedeelte uit tabellen met cijfers. Dit leidt tot knelpunten met betrekking tot toegankelijkheid. Daarom wordt door de gemeente Sittard-Geleen uitdrukkelijk het aanbod gedaan (aan personen met een visuele handicap of anderen die moeite hebben met het lezen van het document) om via maatwerk kennis te nemen van het document, bijvoorbeeld via een persoonlijke afspraak. Hiervoor kan contact gezocht worden met de gemeente via het e-mailadres: oov@sittard-geleen.nl

Inleiding

De gemeente Sittard-Geleen heeft een analyse gemaakt van verschillende cijfers over veiligheid. Deze analyse vormt (gedeeltelijk) de basis voor het aanwijzen van prioriteiten in de nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026.

Periode 2018-2022

In deze analyse van cijfers hebben we teruggekeken op (cijfermatige) ontwikkelingen van 2018 tot en met het eerste half jaar van 2022. Belangrijk zijn de ontwikkelingen als gevolg van de Covid-19 pandemie. Dit heeft op bepaalde thema's een versterkend effect gehad. In positieve, maar ook in negatieve zin. Het is niet eenvoudig om te voorspellen hoe en in welke mate deze effecten zich verder zullen doorzetten of dat deze snel weer afzwakken. De analyseperiode die voor de nieuwe kadernota wordt gebruikt, bestaat voor een groot deel uit jaren waarin de invloed van de pandemie aanwezig was. Dit geldt voornamelijk voor de jaren 2020 en 2021. Om deze reden zijn de cijfers over een langere periode meegenomen in de analyse. Waar het normaal gebruikelijk is niet langer dan 4 jaar terug te kijken, wordt nu ook volledig 2018 meegenomen. Daarmee geven we inzicht in een langere periode. Vanaf 2022, waarin de maatregelen die samenhangen met Covid-19 werden losgelaten, wordt pas zichtbaar of dit ook tot trendbreuken gaat leiden. Deze kadernota komt te vroeg om te zien of hier daadwerkelijk sprake van is. We kijken naar de actualiteit, maar brengen daar waar nodig hier een nuancering op aan.

Bronnen

Bij deze analyse is gebruik gemaakt van het 'Kernbeleid Veiligheid' van de VNG. Dit is een landelijke standaard en geeft op vijf veiligheidsvelden een inventarisatie van de stand van zaken. Ieder veiligheidsveld is onderverdeeld in diverse thema's. In de analyse wordt een cijfermatig beeld gegeven vanuit een aantal bronnen. De bronnen verschillen per thema, maar de cijfers van de politie vormen de basis. De cijfers van de politie zijn voor alle gemeenten van de Westelijke Mijnstreek op hetzelfde niveau beschikbaar. De politiecijfers geven aan hoe vaak de politie op een bepaald thema heeft geregistreerd. De gemeentelijke gegevens kunnen hier een verdieping op geven, deze cijfers aanvullen of specificeren. Met name de gemeentelijke bronnen verschillen per gemeente in de Westelijke Mijnstreek van elkaar. Zo bevraagt de gemeente Sittard-Geleen inwoners ieder jaar actief op een aantal veiligheidsthema's. Dit gebeurt aan de hand van de zogeheten Veiligheidsmonitor. Deze subjectieve cijfers geven duiding aan thema's vanuit het perspectief van de inwoner.

De hoofdlijn en aandachtspunten die uit het cijfermatige beeld naar voren komen, worden per thema weergegeven. Hierin wordt een (korte) tekstuele vertaling gemaakt van de objectieve en subjectieve cijfers. Deze hoofdlijnen en aandachtspunten vormen (gedeeltelijk) basis voor de prioritering van thema's in de nieuwe kadernota.

Leeswijzer

Uitleg

Ieder thema start met een korte uitleg van het betreffende thema en wat daaronder wordt verstaan. Deze uitleg is grotendeels overgenomen van het VNG Model.

Kleuren tabellen

In de analyse wordt gebruik gemaakt van onderstaande kleurentabellen. Met de kleuren wordt aangegeven hoe de cijfers zich op een thema ontwikkelen. Er wordt gebruik gemaakt van vijf verschillende kleuren. Rood betekent dat in dat jaar de cijfers het minst positief zijn. Deze ontwikkeling van minst positief naar meest positief wordt aangegeven met • rood – • oranje – • geel – • donkergroen – • lichtgroen.

De analyse is afgerond in augustus 2022. Daarom is ervoor gekozen ook te kijken naar de halfjaarlijkse ontwikkeling van de cijfers. In de kleurentabel wordt dit aangegeven met (H).
De jaarlijkse totaal cijfers worden aangegeven met (T).

Voorbeeld I

Bij onderstaand thema is in 2019 sprake van het meest positieve (cijfermatige) jaar. Dit jaar heeft de kleinste waarde. Dit wordt aangegeven met lichtgroen.

Categorieën sociale kwaliteit	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Burengerucht	192/165	357	178/175	353	237/219	456	227/239	466	254

Voorbeeld II

In onderstaande tabel wordt een weergave getoond van de Veiligheidsmonitor. De tabel start met de ontwikkeling van de cijfers in de gemeente Sittard-Geleen. Hiervoor worden de kleuren rood-oranje-geel gebruikt. Waar de 'rode' markering wordt gebruikt voor het minst positieve cijfer/percentage.
In de kolommen daarna volgt een vergelijking met de gemeenten Maastricht en Roermond en een vergelijking met Nederland (het gemiddelde landelijke cijfer). In deze vergelijking worden de cijfers groen gemarkeerd als de andere gemeenten beter scoren ten opzichte van de gemeente Sittard-Geleen.
Een rode markering volgt als de andere gemeenten slechter scoren dan de gemeente Sittard-Geleen.

Sociale kwaliteit Sittard-Geleen	Sittard-Geleen				Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	2017	2019	2021		2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
Leefbaarheid in de woonbuurt	7,2	7,3	7,4		7,2	7,4	7,5	7,5	7,4	7,5	7,5	7,6	7,6

Toelichting cijfers

Onder de tabellen staat een tekstuele toelichting op de cijfers van de tabel. De hoofdlijn en aandachtspunten worden beschreven.

NB: sommige vragen in de veiligheidsmonitor zijn voor het eerst gesteld in de meest recente vragenlijst uit 2021. Daarom is geen vergelijking mogelijk en wordt geen kleur toegekend. De markering voor de vergelijking met andere gemeenten is, indien van toepassing, wel aangebracht.

Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving

Thema 1 Sociale kwaliteit

De sociale kwaliteit van een buurt, wijk of kern wordt sterk beïnvloed door 'intermenselijke relaties'. Belangrijke 'positieve' aspecten zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, informele sociale controle, samenredzaamheid, e.d. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door verschijnselen als woonoverlast, burengerucht, overlast 'verwarde personen', multi probleemgezinnen/-huishoudens, overlast door illegale bewoning, intimiderende buurtbewoners (zogenaamde 'onaantastbaren') en drank- en drugsoverlast.

1.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën sociale kwaliteit	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Burengerucht	192/165	357	178/175	353	237/219	456	227/239	466	254
Overlast door verward/ overspannen persoon	234/273	507	244/305	549	344/350	694	311/302	613	361
Overlast zwervers	51/64	115	75/88	163	103/91	194	87/53	140	31
Drank- en drugsoverlast	147/137	284	141/202	343	220/214	434	187/210	397	210
Ruzie/twist	348/414	762	466/513	979	532/653	1.185	653/700	1.353	787
Geluidshinder horeca	7/3	10	11/16	27	1/4	5	0/5	5	4
Geluidshinder evenementen	0/0	0	0/4	4	0/1	1	1/2	3	0

b. Melddesk (gemeente Sittard-Geleen)

Categorieën sociale kwaliteit	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: Melddesk							
Melding overlast	194/254	448	448/500	948	367/302	669	367

c. Veiligheidsmonitor

Sociale kwaliteit Sittard-Geleen	Sittard-Geleen			Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**
Leefbaarheid in de woonbuurt	7,2	7,3	7,4	7,2	7,4	7,5	7,5	7,4	7,5	7,5	7,6	7,6
Sociale cohesie	5,9	6,1	6,2	5,7	5,8	6,0	6,3	6,1	6,2	6,2	6,3	6,4
Eén of meer vormen van sociale overlast komen voor	58,4%	56,1%	62%	69,1%	64,9%	76,4%	60,3%	60,5%	62,8%	54,9%	55,3	55,7
Ervaart zelf overlast van één of meer vormen van sociale overlast	17,2%	15,4%	14,7%	20,5%	17,5%	18,1%	16,6%	17,3%	16,5%	11,5%	11,4%	12,3%
Dronken mensen op straat komt in buurt wel eens voor	23,3%	24,3%	23,3%	34%	32,5%	30,1%	25,1%	27,6%	22,7%	25,5%	25,7%	22%
Ervaart zelf veel overlast van dronken mensen op straat	2,9%	3,6%	3,0%	5,6%	4,4%	4,1%	3,7%	3,7%	3,1%	2,5%	2,6%	2,5%
Drugsgebruik of drugshandel komt in de buurt wel eens voor	34%	33%	-	46,3%	41,2%	-	34,9%	36,0%	-	24,1%	24,3%	-
Drugsgebruik komt in de buurt wel eens voor	-	-	27,5%	-	-	29,2%	-	-	28,5%	-	-	18,7%
Ervaart zelf veel overlast van drugsgebruik	-	-	6,0%	-	-	5,3%	-	-	5,5%	-	-	3,0%
Drugshandel komt in de buurt wel eens voor	-	-	31,8%	-	-	33%	-	-	30,4%	-	-	18,7%
Ervaart zelf veel overlast van drugshandel	-	-	7,8%	-	-	6,5%	-	-	7,3%	-	-	3,4%
Overlast voor verwarde personen komt in de buurt wel eens voor	-	-	24,7%	-	-	26,7%	-	-	19,5%	-	-	18,4%
Ervaart zelf veel overlast van verwarde personen	-	-	2,9%	-	-	2,7%	-	-	2,6%	-	-	2,1%
Overlast door buurtbewoners komt in de buurt wel eens voor	30,6%	26,5%	25,5%	33,6%	30,6%	30,6%	27,8%	28,6%	25%	28,1%	28%	24,1%
Ervaart zelf veel overlast van buurtbewoners	7,7%	6,4%	4,9%	8,2%	6,8%	7,4%	5,4%	6,0%	5,6%	5,1%	5,1%	5,2%
Lastig vallen van mensen op straat komt wel eens voor	14,5%	12,7%	8,5%	18,5%	14,8%	10,5%	14,1%	13,0%	9,9%	13,1%	11,4%	7,3%
Ervaart zelf veel overlast van lastig vallen van mensen op straat	1,5%	1,3%	1,7%	2,2%	2,1%	1,5%	1,2%	1,3%	1,4%	1,3%	1,2%	1,4%
Hinder van horeca komt in de buurt wel eens voor	14%	10,9%	5,6%	15,1%	14,4%	6,5%	14,1%	13,7%	6,3%	13,2%	11,5%	5,3%
Ervaart zelf hinder van horeca	2,0%	1,4%	1,3%	2,4%	2,1%	1,8%	2,5%	2,0%	2,0%	1,5%	1,5%	1,3%

d. Overige bronnen – Veilig Thuis

Sociale kwaliteit Sittard-Geleen	Sittard-Geleen				Nederland		
Bron: Veilig Thuis/ waarstaatjegemeente.nl	**2019 (halfjaar)**	**2020**	**2021**		**2019**	**2020**	**2021**
Veilig Thuis-meldingen (ex-) partner geweld (per 100.000 inwoners)	216	351	381		131	270	266
Veilig Thuis-meldingen kindermishandeling (per 100.000 inwoners)	221	324	322		176	360	354

1.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn en aandachtspunten

- In de afgelopen jaren is tot aan 2021 sprake van een stijging van de **politiecijfers** in alle categorieën die zich richten op het thema sociale kwaliteit. In 2021 stagneert deze stijging met uitzondering van de categorieën 'burengerucht' en 'ruzie/twist'. Het thema burengerucht is onderverdeeld in huiselijke twist en burenruzie. Op basis van de halfjaarcijfers 2022 is zichtbaar dat de cijfers verslechteren als de lijn van het eerste half jaar zich voortzet in de tweede helft van 2022. Dit kan betekenen dat de afname (in 2021) van het aantal meldingen in de categorieën van sociale kwaliteit maar van korte duur is geweest.
- Op basis van de politiecijfers ontstaat het algemene beeld dat de situatie de afgelopen jaren is verslechterd op het thema sociale kwaliteit.
- De cijfers in de categorie overlast door verwarde personen kunnen we vergelijken met de cijfers van buurgemeenten en het landelijke cijfer. In de gemeente Sittard-Geleen is het gemiddeld aantal meldingen overlast door verwarde personen hoger dan het landelijke gemiddelde. In vergelijking met buurgemeenten scoort Sittard-Geleen gemiddeld. In de regio heeft de gemeente Heerlen te maken met het meeste aantal meldingen in deze categorie.
- Het aantal Veilig Thuis-meldingen van (ex-)partner geweld is in de gemeente Sittard-Geleen hoger dan de gemiddelde landelijke cijfers. Dit geldt niet voor de meldingen met betrekking tot kindermishandeling.
- De Veiligheidsmonitor geeft een meer subjectieve invulling aan veiligheidscijfers. Deze invulling wordt gegeven door inwoners. De cijfers in de Veiligheidsmonitor van 2017, 2019 en 2021 geven een stabiel beeld weer voor wat betreft de vragen die verband houden met de sociale kwaliteit. Over het algemeen zijn de vragen (in de Veiligheidsmonitor aangeduid als sociale overlast) steeds positiever ingevuld door inwoners. Met name de overlast door buurtbewoners en het lastig vallen van mensen op straat scoren beter ten opzichte van voorgaande jaren.
- In vergelijking met de gemeente Maastricht scoort de gemeente Sittard-Geleen overwegend positiever op de vragen met betrekking tot sociale overlast. Buurgemeente Roermond scoort voornamelijk op de aan drugs gelieerde vragen beter dan de gemeente Sittard-Geleen.
- De Limburgse gemeenten scoren in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde minder positief. Voornamelijk ten aanzien van vragen over drugsgebruik en drugshandel is dit verschil significant. Van deze gemeenten geven vooral de inwoners van de gemeente Sittard-Geleen aan te ervaren dat sprake is van drugshandel en drugsgebruik in de gemeente. Daarnaast stijgt de overlast van verwarde personen in de Limburgse gemeenten uit boven het landelijke gemiddelde. De overige uitkomsten met betrekking tot de vragen van sociale overlast liggen een stuk dichter bij het landelijke gemiddelde.

Thema 2 Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit van een buurt, wijk of kern gaat over de fysieke kenmerken van de woonomgeving: in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Het gaat bij dit thema om de vragen: hoe is de openbare ruimte ingericht of hoe ziet de openbare ruimte er uit? Hoe prettig is wonen in de buurt, gegeven de fysieke kwaliteit? Aspecten zijn onderhoud van groen, aanpak zwerfvuil, verlichting van achterpaden e.d. Zaken die de fysieke kwaliteit kunnen verminderen zijn bijvoorbeeld vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering.

2.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën sociale kwaliteit	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Vernieling c.q. zaakbeschadiging	205/255	460	263/374	637	264/255	519	222/241	463	203
Overlast (afsteken vuurwerk)	8/60	68	4/85	89	13/100	113	12/389	401	49
Overlast (stank/rook/ stof)	40/23	63	25/25	50	25/31	56	16/12	28	10

b. Melddesk (gemeente Sittard-Geleen)

Categorieën Fysieke kwaliteit	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: Gemeente Sittard-Geleen							
Melding afval en reiniging	5.511/6.037	11.548	8.811/6.610	15.421	6.936/6.575	13.511	6.619
Groenbeheer	1.783/1.135	2.918	1.677/2.154	3.831	1.824/2.406	4.230	1.922
Openbare verlichting	1.245/1581	2.826	1.339/1.309	2.648	855/1.162	2.017	1.009
Speelvoorzieningen en straatmeubilair	160/175	335	181/186	367	185/173	358	202

c. Veiligheidsmonitor

Fysieke kwaliteit Sittard-Geleen	Sittard-Geleen				Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	**2017**	**2019**	**2021**		**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**
Fysieke kwaliteit van de woonomgeving	5,9	5,5	5,9		5,7	5,8	6,2	6,1	6,2	6,5	6,3	6,4	6,5
Eén of meer vormen van fysieke verloedering komen voor	86,7 %	87,6 %	87,9%		84,6%	84,8 %	85,5 %	81,5%	82,4 %	86,6 %	80,4 %	80,4%	82,8 %
Ervaart zelf overlast van één of meer vormen van fysieke verloedering	33,4 %	35,3 %	34,6%		28%	27,6 %	23,7 %	30,2%	26,2 %	27,5 %	21,7 %	20,8%	21,7 %
Rommel op straat komt in de buurt wel eens voor	60,7 %	64,3 %	64,1%		61%	62,7 %	62,5 %	55,4%	56,6 %	61,1 %	54,1 %	55,1%	58,1 %
Ervaart zelf veel overlast van rommel op straat	11,3 %	15%	10,4%		10,6%	10,1 %	7,8%	10%	8,1%	9,1%	6,7%	7,5%	8,2%
Vernield straatmeubilair komt in buurt wel eens voor	27%	29,6 %	30,4%		32,1%	30,1 %	26,2 %	25%	24,6 %	28,8 %	28,2 %	27,3%	26,0 %
Ervaart zelf veel overlast van vernieling van straatmeubilair	3,2%	5,8%	4,4%		3,2%	3,5%	2,0%	2,3%	2,4%	2,6%	2,4%	2,6%	2,4%
Bekladde muren of gebouwen komt in de buurt wel eens voor	21,6 %	24%	24,6%	0	33,7%	31,2 %	29,1 %	19,8%	18,6 %	18,5 %	22,6 %	20,5%	19,1 %
Ervaart zelf veel overlast van bekladde muren of gebouwen	1,2%	2,1%	1,9%		3,1%	2,3%	2,4%	1,3%	0,9%	1,3%	1,3%	1,2%	1,3%
Slachtofferschap vandalismedelicten	-	-	5,7%		-	-	7,1%	-	-	5,6%	-	-	6,0%
Onderhoud stoepen, straten en pleintjes (tevreden)	59,1 %	46,6 %	41,4%		61,1%	64,1 %	59,4 %	64%	66,8 %	61.4 %	68,1 %	69%	60,1 %
Onderhoud plantsoenen en parken (tevreden)	56,2 %	42,6 %	46,9%		58,4%	63,2 %	63,9 %	66,6%	65%	65,2 %	67,3 %	68,1%	64,7 %
De straatverlichting (tevreden)	75,9 %	78,3 %	85,8%		74,4%	76,9 %	83%	79,3%	78,4 %	83,6 %	77,4 %	78,7%	82,4 %
De speelplekken voor kinderen (tevreden)	58,8 %	58,1 %	52,5%		44,1%	48,4 %	46,4 %	58,2%	58,9 %	58,9 %	62,5 %	63,8%	60,1 %
De voorzieningen voor jongeren, bijv. sportveldjes of buurthuis (tevreden)	23,8 %	17,2 %	37,3%		21,1%	22,2 %	38,5 %	24,5%	25,9 %	42,2 %	25,1 %	25,2%	45,4 %

2.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn en aandachtspunten

- De politiecijfers geven op een aantal thema's uitdrukking aan de fysieke kwaliteit. De cijfers voor overlast door stank/vuurwerk zijn de afgelopen jaren gestegen. Dit is anders bij zaakbeschadiging/vernieling, waar sinds 2020 sprake is van een afname (die zich ook in 2022 nog verder lijkt door te zetten).
- Vernieling komt in de politiecijfers het meeste voor in de vorm van vernielingen van/aan auto's en vernielingen van/aan overige objecten. In 2019 is sprake van een piek in het aantal registraties van vernieling. In 2018 was dit aantal het minst en daar komt 2021 ook weer bij in de buurt. Deze categorie ontwikkelt zich de afgelopen jaren positief.
- De Veiligheidsmonitor geeft als bron het beste inzicht in de fysieke kwaliteit van de gemeente Sittard-Geleen. In aanvulling daarop geven ook andere gemeentelijke bronnen als de 'buiten beter app' en de meldingen bij het Klant Contact Centrum (KCC) informatie over de fysieke kwaliteit. Deze bronnen komen samen in het gemeentelijke systeem 'Melddesk'. De politiecijfers geven slechts op een aantal categorieën uitdrukking aan de fysieke kwaliteit.
- Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat de gemeente Sittard-Geleen ten opzichte van het landelijke gemiddelde minder goed scoort. Ook in vergelijking met buurgemeenten Maastricht en Roermond scoort de gemeente Sittard-Geleen minder goed (voornamelijk in de meest recente veiligheidsmonitor (2021)).
- Het aantal meldingen in het gemeentelijke systeem Melddesk neemt voornamelijk op de thema's 'groenbeheer' en 'speelvoorzieningen en straatmeubilair' al een aantal jaren toe. De meldingen over de openbare verlichting nemen juist al een aantal jaren af.

Thema 3 Objectieve veiligheid (veel voorkomend en high impact criminaliteit)

Bij objectieve veiligheid gaat het om verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit, die zich in de alledaagse woon- en leefomgeving van bewoners kunnen voordoen. Het betreft zowel 'veel voorkomende' als 'high impact'-criminaliteit. Bij vermogenscriminaliteit gaat het bijvoorbeeld om woninginbraken, kelderboxinbraken, auto-inbraken, fietsendiefstallen, diefstal motorvoertuigen, zakkenrollerij en straatroven. Bij geweldscriminaliteit gaat het bijvoorbeeld om bedreiging, mishandeling, openlijke geweldpleging en huiselijk geweld.

3.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën objectie veiligheid	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Diefstal/inbraak woning	200/339	539	156/169	325	69/92	161	62/78	140	59
Overval in woning	1/4	5	0/3	3	2/0	2	4/0	4	0
Moord/doodslag	14/7	21	11/17	28	8/6	14	7/6	13	10
Openlijk geweld (persoon)	6/8	14	5/14	19	7/7	14	5/4	9	9
Bedreiging	120/101	221	119/124	243	126/99	225	90/85	175	71
Mishandeling (zonder ruzie / twist)	151/163	314	136/147	283	119/105	224	127/146	273	132
Straatroof	8/6	14	5/4	9	4/10	14	2/4	6	6
Zedenmisdrijf	30/20	50	16/21	37	17/16	33	22/15	37	17
Diefstal/inbraak (Garage)box/ schuur/tuinhuis	82/76	158	42/43	85	42/35	77	35/47	82	32
Zakkenrollerij	32/32	64	34/23	57	19/22	41	9/21	30	25
Overige vermogensdelicten	306/304	610	247/285	532	285/261	546	229/275	504	227
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	145/137	282	106/93	199	80/94	174	94/101	195	118
Diefstal van motorvoertuigen	69/47	116	41/51	92	50/35	85	81/32	113	36
Diefstal van brom-/snor-, fietsen	282/366	648	269/199	468	157/169	326	131/155	286	146
Diefstal af/uit/van overige voertuigen	38/65	103	56/56	112	63/42	105	45/51	96	47

3.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn en aandachtspunten

- De objectieve veiligheid komt op dit moment uitsluitend tot uitdrukking in de politiecijfers. Gelet op het beperkt aantal bronnen is het belangrijk te benoemen dat de politiecijfers wel een getrouw beeld geven van de werkelijkheid. Van de incidenten/ misdrijven zoals in bovenstaande tabel opgenomen, wordt in de meeste gevallen een aangifte/melding gemaakt bij de politie.
- De onderwerpen gerelateerd aan High Impact Crimes (HIC's), zoals geprioriteerd in de Kadernota Westelijke Mijnstreek 2018-2022 kennen allemaal een afname van het aantal registraties. Hoewel de aantallen positief zijn, blijft het belangrijk te realiseren dat iedere high impact crime een grote impact kan hebben op betrokken slachtoffers, de omgeving en de samenleving.
- Opvallend bij het thema objectieve veiligheid is dat geen enkele categorie vanaf 2020 een piekjaar heeft gekend en dat alle categorieën zijn verbeterd.
- De objectieve veiligheid is bij uitstek een thema waarbij Covid-19 als (één van de) oorzaak (oorzaken) benoemd kan worden voor de afname van het aantal meldingen. De nuancering die hierop nodig is, is dat al vóór het uitbreken van de pandemie de meeste categorieën een afname van het aantal meldingen lieten zien (in 2019). Deze afname ging door in de jaren die in het teken van Covid-19 hebben gestaan, maar lijkt ook daarna nog steeds aan te houden in 2022.

Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid

In een winkelgebied komen verschillende vormen van onveiligheid voor. Hieronder worden een aantal cijfers weergegeven, specifiek voor winkelgebieden.

Thema 1 Veilig winkelgebied

1.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën veilig winkelgebied	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Winkeldiefstal	119/119	238	124/104	228	142/117	259	67/121	188	88
Winkelinbraak	10/11	21	3/10	13	15/7	22	4/3	7	11

b. Veiligheidsmonitor

Veilig winkelgebied Sittard-Geleen	Sittard-Geleen			Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
Respectloos gedrag door personeel van winkels of bedrijven	13,3%	10,4%	-	16,5%	13,3%	-	16,0%	14,6%	-	12,8%	11,7%	-
Voelt zich onveilig in centrum van gemeente (vaak/soms)	22,9%	20,5%	-	23,8%	21,3%	-	20,4%	20,7%	-	15,5%	14,9%	-
Voelt zich onveilig in winkelgebied- of -centrum in eigen buurt (vaak/soms)	18,6%	18,3%	-	14,9%	13,1%	-	20,2%	20,3	-	12,0%	11,6%	-

1.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn en aandachtspunten

- Winkeldiefstal daalde sterk in 2021. De sluiting van de winkels door de Covid-19 pandemie kan een oorzaak zijn. De aantallen winkeldiefstal waren echter in 2020 zo hoog dat dit niet de (enige) reden is. Ook in 2020 hadden we immers te maken met lock downs en winkels die gesloten waren. De afname van winkeldiefstal zet ook door in 2022. Dit is een positieve ontwikkeling. Het aantal winkelinbraken nam in 2021 af. In 2022 neemt dit aantal weer iets toe. In de Veiligheidsmonitor waren in het verleden een aantal vragen opgenomen over het winkelgebied. Deze vragen zijn in de meest recente Veiligheidsmonitor niet meer teruggekomen. Het is daarom niet mogelijk te toetsen of het veiligheidsgevoel in winkelgebieden zich positief blijft ontwikkelen.

Thema 2 Veilige bedrijventerreinen

Onveiligheid op bedrijventerreinen kent zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal, overvallen en vernieling aan de ene kant en aan de andere kant inrichting en onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en brandveiligheid. Ook kan illegale bewoning en drugshandel zoals hennepplantages voorkomen.

2.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën veilige bedrijventerreinen	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Overval in bedrijven	4/3	7	1/5	6	5/3	8	2/0	2	0
Diefstal/inbraak bedrijven en kantoren	47/52	99	33/34	67	52/40	92	24/24	48	15
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	14/10	24	18/9	27	8/6	14	4/9	13	11

2.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

- Overeenkomstig met de situatie van winkelgebieden verbeteren ook de cijfers rondom de bedrijventerreinen. De diefstallen/inbraken in bedrijven, kantoren en instellingen nemen af.

Veiligheidsveld 3: Jeugd en veiligheid

Dit thema gaat over overlast van jongeren, vaak in groepsverband. Het kan gaan om 'mildere' vormen van overlast maar ook om zwaardere vormen ('echte' overlastgevende groepen). Het gaat bijvoorbeeld over geluidsoverlast, intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten, maar soms ook over vernielingen en andere vormen van kleine criminaliteit. Kenmerkend voor de minder zware groepen is dat ze in principe goed aan te spreken en bij te sturen zijn door de omgeving. Bij de zwaardere vormen is er meer 'eigen systeem' (hiërarchie) in de groepen en zijn ze lastiger te corrigeren. Ook is er vaak (lichte) criminaliteit in het spel.

1.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën Jeugdoverlast en -problematiek	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Vandalisme/baldadigheid	14/20	34	19/12	31	14/20	34	20/18	38	17
Melding overlast jeugd	137/95	232	144/184	328	310/293	603	239/127	366	107

Categorieën Jeugdoverlast en problematiek	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: waarstaatjegemeente.nl									
Verwijzingen Halt	0*	49	0	70	0	77	0	47	0

* Onbekend

b. Melddesk (gemeente Sittard-Geleen) – Formulier veiligheid

Categorieën Jeugdoverlast en -problematiek	2020(H)	2020(T)	2021(H)	2021(T)	2022(H)
Bron: gemeente Sittard-Geleen					
Melding overlast (OOV Veiligheid)	onbekend	onbekend	10/34	44	18
Overlast door samenscholing (gericht op jeugd)	74/69	143	49/49	98	45

c. Veiligheidsmonitor

Jeugdoverlast en problematiek Sittard-Geleen	Sittard-Geleen			Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**	**2017**	**2019**	**2021**
Het rondhangen van jongeren komt in de buurt wel eens voor	37,7%	33,4%	33,1%	41,9%	37,3%	33,8%	39,1%	37,5%	37,1%	36,1%	33,6%	31,3
Ervaart zelf veel overlast van rondhangende jongeren	5,9%	6,6%	5,0%	7,2%	5,9%	6,5%	7,8%	7,2%	6,9%	5,0%	4,5%	5,7
Voelt zich onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen (vaak/ soms)	43,0%	41,0%	-	47,0%	41,9%	-	44,3%	41,7%	-	38,8%	35,9%	-

1.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn en aandachtspunten

- In 2020 is een grote piek geweest in het aantal meldingen van jeugdoverlast bij de politie. Er was sprake van bijna twee keer zoveel meldingen in vergelijking met 2019 en bijna drie keer zoveel dan in 2018.
- In 2020 is eveneens een toename te zien in de categorie 'samenscholing' in het systeem Melddesk van de gemeente Sittard-Geleen. Deze categorie bestaat voor het grootste deel uit overlastmeldingen van jeugd. Uit deze meldingen blijkt dat parkeerplaatsen en speeltuintjes geliefde plekken zijn voor de jeugd om te verblijven. De aard van de meldingen kent een uiteenlopend karakter. De voornaamste reden om overlast te melden is de vervuiling van plekken waar de jeugd verblijft, geluidsoverlast én het gebruik van scooters en onveilig/asociaal rijgedrag met motorvoertuigen. Andere redenen die in de meldingen worden genoemd, zijn het gebruik van lachgas en drugs, drugshandel, vuurwerkoverlast, intimiderend gedrag en een onveilig gevoel als gevolg van de aanwezigheid van groepen jongeren.
- De forse toename van het aantal jeugdoverlastmeldingen zet in 2021 niet verder door. In het eerste half jaar van 2022 zien we wederom een afname van het aantal meldingen.
- Uit de gemeentelijke bronnen blijkt bovendien dat jeugdoverlast bij de gemeente via diverse kanalen wordt gemeld. Om het totaaloverzicht van jeugdoverlast te behouden, is het noodzakelijk om deze bronnen in totaliteit in beeld te houden, naast en in aanvulling op de politiecijfers.
- Uit de meest recente Veiligheidsmonitor blijkt dat inwoners minder overlast ervaren dan twee jaar geleden. De cijfers van de gemeente Sittard-Geleen zijn voor het eerst positiever dan het gemiddelde landelijke cijfer dat inwoners geven ten aanzien van overlast van rondhangende jongeren. Ondanks de positieve ontwikkeling van de cijfers rondom jeugdoverlast is het belangrijk oog te houden voor deze doelgroep. Jongeren zijn snel(ler) te beïnvloeden en daarom vaak ook kwetsbaarder. Een afname van de sociale kwaliteit, kan ook een negatieve invloed op jongeren tot gevolg hebben. Het is bovendien aannemelijk dat overlast door jongeren in meerdere categorieën 'verscholen' zit. Voor de hand liggende voorbeelden hiervan zijn vuurwerkoverlast en drank- en drugsoverlast. Beide categorieën zijn in aantal aanzienlijk gestegen de afgelopen jaren en komen ook (inhoudelijk) terug in de meldingen jeugdoverlast die de gemeente ontvangt via haar diverse kanalen. Hierdoor is het aannemelijk dat de totale omvang van de jeugdoverlast niet alleen tot uitdrukking komt in enkel de meldingen over jeugdoverlast.

Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid

Thema 1 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid gaat over de veiligheid van verkeer voor verkeersdeelnemers. Deze veiligheid wordt beïnvloed door fysieke factoren (infrastructuur) en het rijgedrag van verkeersdeelnemers. We kijken naar de categorieën: objectieve verkeersveiligheid, subjectieve verkeersveiligheid en verkeers- en parkeeroverlast.

1.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën Verkeersveiligheid	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Verkeersoverlast parkeerproblemen	66/37	103	30/37	67	27/32	59	41/39	80	37
Verkeersoverlast stremmingen	32/22	54	21/24	45	23/38	61	25/44	69	25
Verkeersongevallen met uitsluitend materiele schade	281/283	564	301/332	633	277/273	550	218/303	521	300
Verkeersongeval met letsel	5/11	16	5/7	12	7/8	15	6/11	17	7
Verkeersongeval met dodelijke afloop	0/0	0	1/0	1	1/0	1	0/1	1	1

b. Melddesk (gemeente Sittard-Geleen)

Categorieën verkeers-veiligheid	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: gemeente Sittard-Geleen							
Wegen en verkeer*	2.347/2.538	4.885	2.487/3.069	5.556	2.806/3.299	6.105	3.085

* Het betreft hier o.a. meldingen van fout geparkeerde voertuigen, gevaarlijke verkeerssituaties en meldingen met betrekking tot asfalt en bestrating.

c. Veiligheidsmonitor

Categorieën Verkeersveiligheid	Sittard-Geleen			Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
Een of meer vormen van verkeersoverlast komen voor	85,1	84,6	86,7	80,2	80,4	77,5	82,6	85,3	83,7	81,0	82,4	80,2
Ervaart zelf overlast van een of meer vormen van verkeersoverlast	39,9	40,8	39,7	35,1	34,4	32,9	38,0	39,1	37,8	31,4	32,2	31,3
Te hard rijden komt in de buurt wel eens voor	78,6	78,9	78,3	69,8	69,9	63,6	73,6	78,3	71,6	70,5	72,4	65,6
Ervaart zelf veel overlast van te hard rijden	30,1	31,4	28,6	25,4	23,9	21,3	28,3	29,9	26,3	21,5	22,2	20,2
Agressief gedrag in het verkeer komt in de buurt wel eens voor	39,0	38,6	45,6	37,6	35,1	38,0	38,0	38,0	40,4	29,6	29,3	32,1
Ervaart zelf veel overlast van agressief verkeersgedrag	9,8	10,2	14,4	9,1	8,4	11,3	10,1	10,8	12,7	6,2	6,3	9,3
Parkeerproblemen, bijv. fout geparkeerde voertuigen of te weinig plaatsen komt wel eens voor	51,3	49,9	55,2	51,4	48,6	49,7	52,3	55,2	55,7	49,5	50,1	51,3
Ondervindt zelf veel last van parkeerproblemen, bijv. fout geparkeerde voertuigen of te weinig parkeerplaatsen	20,5	20,2	21,4	18,2	17,9	18,2	20,6	21,2	23,0	16,8	17,3	17,7

1.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn en aandachtspunten

- Het totaal aantal verkeersongevallen is sinds 2019 tot aan 2021 afgenomen. Het aantal verkeersongevallen met letsel nam in deze periode echter licht toe. In het eerste half jaar - van 2022 zien we ook een stijging in de categorie verkeersongevallen met uitsluitend materiële schade.
- Het aantal registraties van parkeerproblemen is in 2021 toegenomen en deze toename lijkt ook in 2022 door te zetten. Deze toename wordt bevestigd door de Veiligheidsmonitor. Hierin geven inwoners aan vaker parkeerproblemen te ondervinden. In de gemeente Sittard-Geleen ligt dit percentage hoger dan in buurgemeente Maastricht en het landelijke gemiddelde. Tot slot geven inwoners in de Veiligheidsmonitor aan vaker agressie in het verkeer waar te nemen en/of hier zelf mee te maken te hebben.

Thema 2 Brandveiligheid

Dit thema heeft enerzijds betrekking op de ontwerptechnische en gebruikstechnische brandveiligheid van bepaalde soorten gebouwen (zoals woongebouwen en gebouwen met horecabestemming) en anderzijds op de voorwaarden voor effectieve bestrijding. Om de brandveiligheid te borgen zien de gemeente en brandweer toe op pro-actie en preventie en geven zij voorlichting (maatschappelijk bewustzijn en betrokkenheid). Daarnaast bereid de brandweer zich voor op de bestrijding (repressie) van branden.

2.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën brandveiligheid	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Brand (geen brandstichting)	42/	98	40/51	91	46/51	97	54/39	93	48
Brandstichting	17/17	34	23/25	48	17/22	39	10/12	22	10

2.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

- Het aantal branden, waarbij geen sprake is van brandstichting, ligt ieder jaar dicht bij elkaar. De branden, als gevolg van brandstichting, nemen afgelopen drie jaar af. Dit is een positieve ontwikkeling.

Thema 3 Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening (Wet veiligheidsregio's en Besluit veiligheidsregio's). Echter zijn ze verplicht deze taken te laten uitvoeren door de Veiligheidsregio. Behalve het onderdeel bevolkingszorg (de 'gemeentelijke processen') van de crisisbeheersings-organisatie. Dit regelt de gemeente zelf. Deze processen kunnen regionaal of lokaal georganiseerd zijn.

3.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Gemeente Sittard-Geleen

Categorieën rampenbestrijding en crisisbeheersing	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: Gemeente									
Aantal inzetten OvDBz* (totaal)	32/30	53	17/34	51	21/27	48	12/9	21	7
Inzet OvDBz n.a.v. dumping drugsafval	3/6	9	1/8	9	0	0	3/4	7	0
Inzet OvDBz bij ruiming drugslab	0	0	1/1	2	0	0	0/0	0	0

* Officier van Dienst Bevolkingszorg (Westelijke Mijnstreek)

GRIP 1 (opschaling):
2018: 4 keer – 2019: 6 keer – 2020: 3 keer – 2021: 1 keer – 2022: 2 keer

GRIP 2 (opschaling):
2018: 0 keer – 2019: 1 keer – 2020: 2 keer – 2021: 0 keer – 2022: 0 keer

3.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

- Het aantal keren dat de inzet van de Officier van Dienst Bevolkingszorg nodig is geweest, is de afgelopen jaren afgenomen. Het aantal incidenten waarbij opschaling naar een GRIP 1 of GRIP 2 niveau noodzakelijk was, kent geen grote veranderingen in aantal. Dit geldt eveneens voor het aantal drugsdumpingen in de gemeente Sittard-Geleen.

Veiligheidsveld 5: Integriteit en veiligheid

Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen en personen in de samenleving die zo zijn geradicaliseerd, dat zij door hun wijze van handelen of door hun uitingen zorgen voor maatschappelijke spanningen. Deze spanningen kunnen invloed hebben op de algemene veiligheid (bij toepassen van geweld) of het veiligheidsgevoel van inwoners. Zij kunnen een bedreiging (gaan) vormen voor de veiligheid. Er kan sprake zijn van dreigend geweld. Deze groepen vergroten de polarisatie in de samenleving, en zetten daarmee het sociaal weefsel en onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamisme/jihadisme, dierenrechtenradicalisme, asielrechtenradicalisme, links-extremisme.

Thema 1 Polarisatie en radicalisering

1.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën polarisatie en radicalisering	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Incidenten terreurdaden/ dreiging	0/1	1	0/0	0	0/1	1	0/1	1	1
Incidenten discriminatie	1/1	2	0/0	0	0/1	1	0/1	1	1
Discriminatiemonitor Limburg	NB	23	NB	34	NB	47	NB	120	NB

a. Veiligheidsmonitor

Discriminatie Sittard-Geleen	Sittard-Geleen			Maastricht			Roermond			Nederland		
Bron: Veiligheidsmonitor	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
Heeft zicht in de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd gevoeld	-	-	12,3%	-	-	13,6%	-	-	11,1%	-	-	11,2%
Heeft discriminatie gemeld bij een instantie	-	-	15,2%	-	-	7,0%	-	-	11,0%	-	-	9,1%

1.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

- De politiecijfers kennen weinig registraties van polarisatie en radicalisering. Andere bronnen over integriteit en veiligheid zien meer specifiek op discriminatie. Wanneer we kijken naar de aantallen uit de Discriminatiemonitor Limburg zien we een stijging van het cijfer in 2021 ten opzichte van voorgaande jaren.
- De Veiligheidsmonitor heeft in 2021 voor het eerst gericht aandacht besteed aan het thema discriminatie. Een vergelijking met voorgaande jaren is daardoor niet mogelijk. De gemeente Sittard-Geleen scoort iets slechter dan het landelijke gemiddelde van inwoners die aangeven zich wel eens gediscrimineerd te voelen.

Thema 2 Ondermijnende criminaliteit

Bij dit thema gaat het om vormen van ondermijnende criminaliteit in gemeenten, met mogelijk een bedreigende uitstraling naar de (woon)omgeving. Denk aan druggerelateerde criminaliteit, mensenhandel, Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's), witwassen en vastgoedfraude. Mogelijk dat de verschijnselen zich concentreren op bepaalde locaties zoals recreatieparken, bedrijventerreinen, buitengebied waarbij deze locaties aangewezen kunnen zijn als zogenaamde 'handhavingsknelpunten'. Er kan in verschillende opzichten sprake zijn van verbindingen/wisselwerking met de lokale samenleving. De betreffende groepen/personen maken wellicht in bepaalde mate gebruik (misbruik) van gemeentelijke voorzieningen en beschikkingen (vergunningen en aanbestedingen). Er kan ook sprake zijn van een vermenging van onder- en bovenwereld. Het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) ondersteunt gemeenten op allerlei vlakken in de strijd tegen ondermijning.

2.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën ondermijnende criminaliteit	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Drugshandel	63/50	113	62/59	121	88/72	160	76/75	151	82
Bezit harddrugs (lijst 1)	10/8	18	8/9	17	17/10	27	12/14	26	21
Bezit softdrugs (lijst 2)	23/7	30	6/16	22	23/21	44	16/15	31	27
Handel harddrugs	3/3	6	4/5	9	11/11	22	4/6	10	6
Handel softdrugs	5/3	8	1/2	3	4/3	7	8/4	12	5
Vervaardigen harddrugs	1/1	2	2/0	2	2/1	3	1/4	5	2
Vervaardigen softdrugs	21/28	49	41/27	68	31/26	57	35/32	67	21
Mensensmokkel	0/0	0	0/0	0	0/0	0	0/0	0	0
Wapenhandel	19/25	44	14/22	36	31/29	60	24/29	53	19
Fraude	195/186	381	218/272	490	358/355	713	408/352	760	218

b. Vergelijking per 10.000 inwoners (bron VNG – Waarstaatjegemeente.nl)

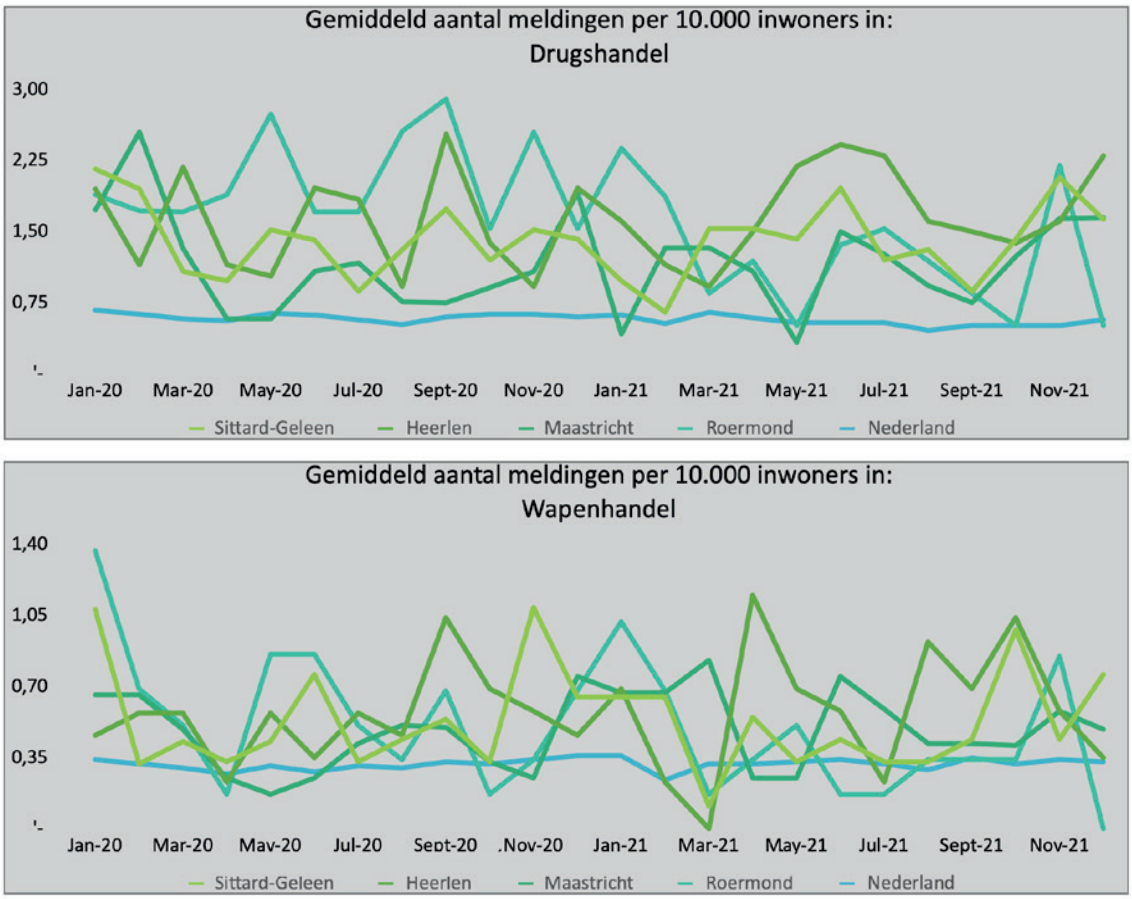

c. Meldkanalen- en dataregistratie (gemeente Sittard-Geleen)

• Sluitingen op basis van de Wet Damocles

Categorie drugspanden	2019	2020	2021	2022 (1e helft)
Bron: gemeente Sittard-Geleen				
Waarschuwing	7	1	4	3
Gesloten	91	78	68	23

• **Meldingen Meld Misdaad Anoniem (MMA)**

Aantal MMA Meldingen (N=173)
dd. 01-01-2021 t/m 30-06-2021

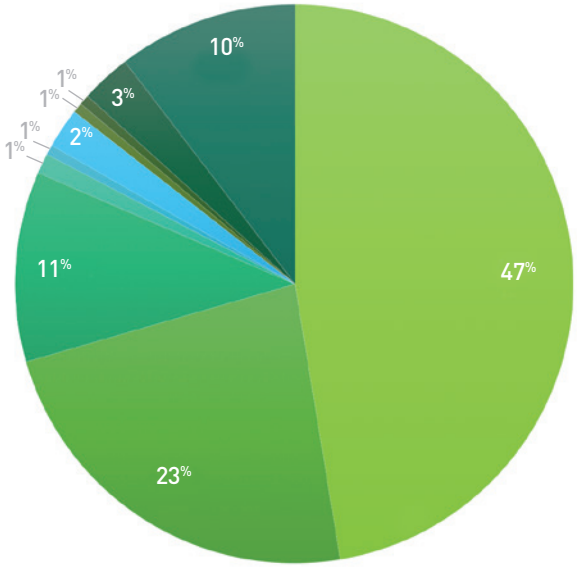

Aantal MMA Meldingen (N=151)
dd. 01-07-2021 t/m 31-12-2021

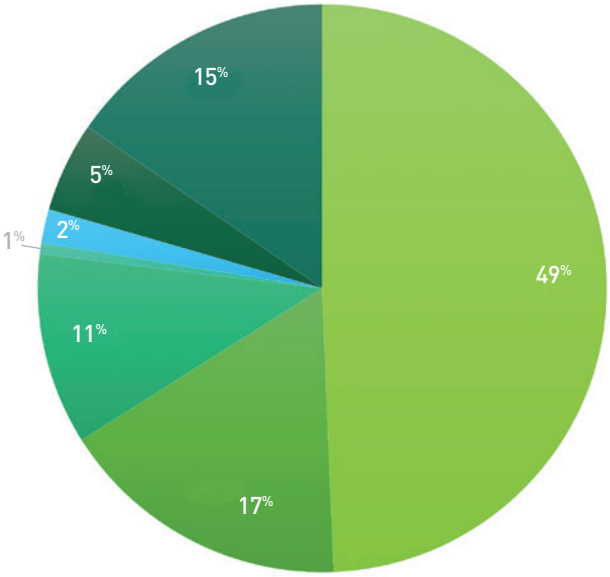

Aantal MMA Meldingen (N=122)
dd. 01-01-2022 t/m 30-06-2022

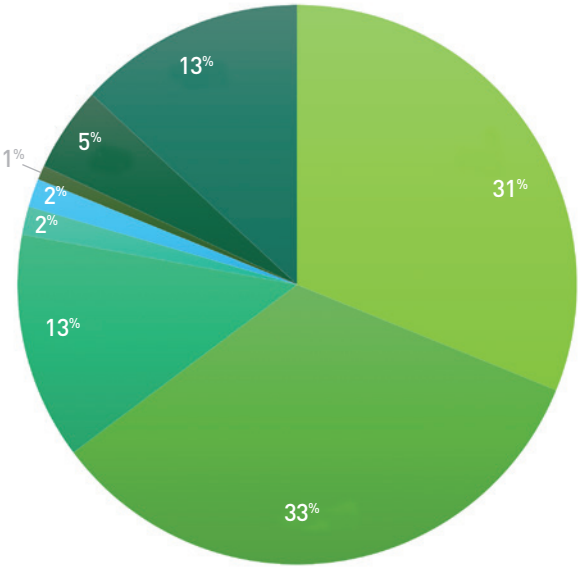

- Hennepkwekerij
- Drugshandel vanuit woning
- Straathandel
- Drugslab
- Grondstoffen drugs
- Illegale prostitutie
- Mensensmokkel
- Vuurwapens
- Onverklaarbare ondermijnende activiteiten
- Overige meldingen

MMA Meldingen	2021 (halfjaar)	2021 (totaal)	2022 (1e helft)
Bron: gemeente Sittard-Geleen			
Totaal aantal meldingen	173/151	324	122
Waarvan ondermijnende activiteiten (zie cirkeldiagrammen)	155/97	252	106
Waarvan drugsgerelateerde activiteiten	144/121	265	97
Drugs (inclusief drugshandel vanuit woning)	40/26	66	41
Drugslab	2/1	3	2
Hennepkwekerij	82/77	159	38
Straathandel	19/17	36	16
Grondstoffen drugs	1/0	1	0

Drugsmeldpunt	2020 (halfjaar)	2020 (totaal)	2021 (halfjaar)	2021 (totaal)	2022 (haljaar)
Bron: gemeente Sittard-Geleen					
Totaal aantal meldingen	15/17	32	23/29	52	4
Drugs (inclusief drugshandel vanuit woning)	2/1	3	4/6	10	0
Drugslab	0/0	0	0/0	0	0
Hennepkwekerij	0/1	1	2/0	2	1
Straathandel	12/13	25	10/17	27	0
Alcohol- en drugsoverlast	1/1	2	7/6	13	3

2.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

- Ondermijnende criminaliteit is per definitie een thema waarbij onmogelijk een totaalbeeld kan worden gegeven van de omvang aan de hand van de beschikbare bronnen en cijfers. Dit komt doordat een (groot) deel van deze criminaliteit zich buiten het gezichtsveld van veiligheidsinstanties afspeelt. Bronnen en cijfers geven slechts een indicatie en een juiste interpretatie daarvan is belangrijk. Er zijn verschillende categorieën politieregistraties die richting geven aan (de omvang van) ondermijnende criminaliteit. Op het gebied van drugs zijn er aanvullende bronnen die het beeld verscherpen zowel in omvang als geografisch. Deze aanvullende bronnen zijn er (nog) niet voor thema's als wapenhandel en mensensmokkel.
- De politieregistraties laten zien dat het aantal meldingen van drugshandel de afgelopen jaren is toegenomen. Deze toename is ook zichtbaar op de onderdelen van het vervaardigen van drugs. Met name de vervaardiging van softdrugs vervult in de gemeente Sittard-Geleen een grotere rol, in vergelijking met de vervaardiging van harddrugs. In de Veiligheidsmonitor 2021 zijn inwoners voor het eerst bevraagd op het onderdeel drugshandel. Inwoners geven in vergelijking met het landelijke gemiddelde vaker aan dat drugshandel in de buurt voor komt (zie 1.1.1. onder c). Daarbij geeft in vergelijking met het landelijke gemiddelde ook een groter percentage van de inwoners aan zelf veel overlast te ervaren van drugshandel. De beleving van inwoners lijkt daarbij aan te sluiten bij de stijgende lijn die is waar te nemen uit de politieregistraties. De trendlijn voor Sittard-Geleen ligt bovendien structureel hoger dan het landelijke gemiddelde.
- Sinds januari 2021 is de gemeente Sittard-Geleen aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. Er is per half jaar inzichtelijk gemaakt, waar inwoners over melden. Voor het grootste deel zijn de meldingen druggerelateerd. Het laatste half jaar wordt duidelijk dat ten aanzien van de druggerelateerde meldingen een verschuiving heeft plaatsgevonden van meldingen met betrekking tot hennepplantages naar drugshandel. Ook wordt gezien dat het totaal aantal druggerelateerde meldingen via Meld Misdaad Anoniem in totaliteit afneemt. Waar dit het eerste half jaar van 2021 nog 141 meldingen betrof, is dit in het eerste half jaar van 2022 afgenomen naar 95 meldingen.
- De categorie fraude is een verzameling van verschillende misdrijven. Online criminaliteit wordt ook opgenomen onder deze overkoepelende term. Om een iets concreter beeld te krijgen van de online criminaliteit wordt dit thema hierna meer uitgebreid besproken en als apart thema opgenomen in de analyse. De overige categorieën die onder fraude zijn opgenomen zijn een stuk lastiger te specificeren. Het aantal frauderegistraties neemt in ieder geval tot 2021 ieder jaar toe. Deze stijgende lijn lijkt in de eerste helft van 2022 af te zwakken.

Thema 3 Digitale criminaliteit

Bij dit thema gaat het om alle vormen van criminaliteit die onder zowel cybercrime als gedigitaliseerde criminaliteit vallen. Hierbij wordt cybercrime omschreven als criminaliteit waarbij ICT zowel het doel als het middel is om het delict te plegen (bijvoorbeeld computervredebreuk of een cyberaanval). Bij gedigitaliseerde criminaliteit is ICT uitsluitend het middel om het delict te plegen (bijvoorbeeld internetoplichting, identiteitsfraude of online bedreigingen). De vormen van digitale criminaliteit zijn de afgelopen jaren volop in ontwikkeling geweest. Er ontstaan nieuwe manieren om een delict te plegen en de criminaliteit werkt vernieuwend. Door deze vele veranderingen is het nog niet eenvoudig om alle vormen van criminaliteit overzichtelijk bij elkaar te brengen. De meldingen zijn verspreid over vele categorieën.

3.1 Veiligheidsproblematiek: Cijfermatig beeld

a. Politiecijfers

Categorieën digitale criminaliteit	2018 (H)	2018 (T)	2019 (H)	2019 (T)	2020 (H)	2020 (T)	2021 (H)	2021 (T)	2022 (H)
Bron: politiecijfers									
Fraude met betaalproducten	14/14	28	48/50	98	26/36	62	43/29	72	11
Fraude met online handel	96/99	195	103/147	250	167/152	319	175/119	294	89
Krediet, hypotheek- en depotfraude	0/0	0	1/1	2	1/0	1	0/0	0	0

b. Veiligheidsmonitor

Online criminaliteit Sittard-Geleen	Sittard-Geleen			Maastricht			Roermond			Nederland			Westelijke Mijnstreek		
Bron: Veiligheidsmonitor	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021	2017	2019	2021
Persoonlijk slachtofferschap online criminaliteit	12,2 %	13,8 %	19,5%	12,4 %	13,8 %	18,1 %	12,1 %	13,7 %	17,8 %	11 %	13 %	16,9 %	10,9 %	13,7 %	20,9%
Persoonlijk slachtofferschap online oplichting of fraude totaal	-	-	10,8%	-	-	10,4 %	-	-	9,6 %	-	-	9,7 %	-	-	11,2%
Persoonlijk slachtofferschap aankoopfraude	-	-	7,8 %	-	-	7,4 %	-	-	7,3 %	-	-	6,9 %	-	-	7,8%
Persoonlijk slachtofferschap verkoopfraude	-	-	0,9 %	-	-	1,3 %	-	-	1,4 %	-	-	1,4 %	-	-	1,1%
Persoonlijk slachtofferschap fraude betalingsverkeer	-	-	1,8 %	-	-	1,5 %	-	-	1,2 %	-	-	1,3 %	-	-	2,3%
Persoonlijk slachtofferschap illegaal gebruik van persoons-gegevens	0,7 %	0,4 %	1,0 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %	0,5 %	0,9 %	0,5 %	0,4 %	0,5 %	0 , 8 %	0 , 4 %	0 , 3 %	1,0%
Persoonlijk slachtofferschap Phishing	-	-	0,5 %	-	-	0,9 %	-	-	0,7 %	-	-	0,8 %	-	-	0,5%
Persoonlijk slachtofferschap hacken totaal	7,1 %	5,1 %	8,7 %	5,8 %	6,2 %	7,5 %	5,3	6,0 %	7,8 %	4,9 %	5,5 %	7,1 %	5,3 %	4,9 %	10,3%
Persoonlijk slachtofferschap hacken apparaat	-	-	4,5 %	-	-	3,4 %	-	-	3,4 %	-	-	2,9 %	-	-	5,2%
Persoonlijk slachtofferschap hacken account	-	-	6,6 %	-	-	6,0 %	-	-	6,4 %	-	-	5,8 %	-	-	8,4%
Persoonlijk slachtofferschap online bedreiging of intimidatie totaal	-	-	2,3 %	-	-	2,9 %	-	-	2,1 %	-	-	2,3 %	-	-	2,4%
Persoonlijk slachtofferschap online bedreiging	-	-	0,8 %	-	-	1,4 %	-	-	0,5 %	-	-	0,9 %	-	-	1,0%
Persoonlijk slachtofferschap online pesten	2,9 %	4,5 %	0,6 %	4,2 %	4,2 %	1,0 %	3,2 %	4,2 %	0,3 %	3,1 %	4,2 %	0,8 %	2,7 %	4,2 %	0,4%
Persoonlijk slachtofferschap online stalking	-	-	1,0 %	-	-	0,7 %	-	-	0,9 %	-	-	0,8 %	-	-	0,9%
Persoonlijk slachtofferschap shamesexting	-	-	0,5 %	-	-	0,7 %	-	-	0,8 %	-	-	0,4 %	-	-	0,5%

3.2 Veiligheidsproblematiek: hoofdlijn, aandachtspunten

- Online criminaliteit staat in de politieregistraties onder aparte categorieën opgenomen. Op dit moment is met name de fraude in online handel de voornaamste categorie in de politieregistratie die uitdrukking geeft aan online criminaliteit. Deze neemt de afgelopen anderhalf jaar af. Dat het aantal registraties in deze categorieën bij de politie afneemt lijkt niet in lijn te liggen met uitkomsten van de Veiligheidsmonitor. Hier geven steeds meer inwoners aan persoonlijk slachtoffer te zijn geweest van online criminaliteit. Uitsluitend de vraag met betrekking tot online pesten is door inwoners positiever ingevuld dan voorgaande jaren.
- Online criminaliteit verandert nog voortdurend van karakter en kan tot gevolg hebben dat er onder nieuwe/andere categorieën wordt geregistreerd. Dit maakt het ook voor dit thema nog lastig om de totale omvang van het aantal misdrijven juist weer te geven. Bovendien blijkt ook uit de Veiligheidsmonitor dat inwoners niet altijd melden als zij slachtoffer zijn geworden van online criminaliteit. Hierdoor is het om diverse redenen aannemelijk dat de daadwerkelijke omvang van online criminaliteit een stuk hoger ligt dan dat de beschikbare bronnen op dit moment weer (kunnen) geven.

